

Készítette: Hollósi Hajnalka PhD hallgató

**A kisebbségi felsőoktatás kialakulása és perspektívái
Szatmárnémetiben¹**

¹ Készült a Debreceni Egyetem Nevelés – és Művelődéstudományi Doktori Program keretében

Bevezetés

A Romániában lezajlott rendszerváltást (1989) követően jelentős változások következtek be az oktatás szerkezetében, mind alap és középfokon, mind a felsőoktatásban. Ezek a változások nem hagyták érintetlenül a kisebbségi oktatást sem. (Kozma - Rébay 2006) A Romániában élő kisebbségek közül a magyar kisebbség rendelkezik a legszélesebb és legszervezettebb oktatási rendszerrel. A magyar kisebbség felsőoktatásának helyzete Partiumban egy igen aktuális téma, mert a rendszerváltást követően sorra jelentek meg a magánalapítású intézmények, ahol a magyar nyelvű oktatás is széles teret kapott. (Tonk 2002) De a magánintézmények mellett új lehetőségként megjelentek az állami finanszírozású magyar nyelvű tagozatok indító intézmények is. Magyar tannyelvű állami felsőfokú képzés Szatmárnémetiben a 90-es évek végén kezdődött. Ez a magyar nyelvű tagozatot is² működtető intézmény, a Kolozsvári Babeş - Bolyai Tudományegyetem Szatmárnémetibe kihelyezett főiskolája (2005. őszétől egyetem). (Bura 2006) A kisebbségi oktatás a kisebbségi politizálás része, eleme, sőt annak fontos meghatározója, ezért elsősorban nem szakmai szempontok, inkább politikai motívumok határozzák meg a főiskola alapításának kezdeményezését. A legfőbb indíttatás a magyar kisebbség önmeghatározása, identitástudatának megőrzése. Ebből következik, hogy a magyar nyelvű felsőoktatásnak elsősorban szimbolikus jelentése van a magyar kisebbség számára. Azért kezdeményezték a magyar tagozat létrehozását, mert arra a magyar közösségnek van szüksége, az ott élő magyaroknak természetes igénye az, hogy az anyanyelvükön tanulhassanak.

² Mellette román és német tagozat is működik.

Szatmárnémeti térsége

1.sz. térkép Partium elhelyezkedése
Forrás: Süli- Zakar 2006

Szatmár(németi) Erdély észak-nyugati részén fekvő város (lásd 1. sz. térkép), amely 1919-ig, illetve 1940 és 1944 között Magyarországhoz tartozott. Szatmárnémeti, Szatmár megye központja, amely a romániai Partium területének négy megyéje közül az egyik. A romániai Partium része egy nagyobb területi egységnek, amelyet Kozma (2005) így határoz meg: a „Partium” olyan határközi térség, amely még nincs formalizálva, de már kimutatható. A térség két magyarországi és négy romániai megyét, valamint hét ukrainai járást foglal

magában. Elnevezése történeti utalásokat hordoz és a köznyelvben is használatos, bár politikai elismerést nem nyert. A „Partium” térségének egyfajta közös történeti tudata van, amelyet elsősorban az itt élő magyar nemzetiségűek hordoznak. (Kozma 2005) Szatmárnémeti 13 km-re a magyar határtól és 27 km-re az ukrán határtól terül el, a város két részből áll: Szatmárból és Németiből. A két városrész 1712-ben szabad királyi város címen egyesült. A város a 18-19. században kereskedelmi, vásári, illetve kézműipari központ volt. Ma a város a Szatmárnémeti nevet viseli, melynek helyességét sokan vitatják. Szatmár Szent-István korabeli település - Anonymus szerint már a honfoglalás előtt létezett, a XIII. század elején Zotmar néven említik. Kiváltságokat élvező város volt, a só kereskedelem egyik központja, az Erdélyből a Szamos vizén tutajon leúsztatott só elosztó helye - innen a város nevének egy másik etimológiája: Saltmark. (<http://church.lutheran.hu/reformatio/pkszatmarnemeti.htm>) 1829-ben a megye főjegyzőjévé kiváló költőnk, Kölcsey Ferencet nevezték ki. Azóta mondják Szatmárt „Kölcsey városának”. A város jelentős közigazgatással rendelkezik, ami a kulturális életet

illeti, Szatmárnémeti és vidéke gazdag hagyományokkal és jelentős intézményrendszerrel rendelkezik. A felsőoktatást a számtalan magán intézmény mellett, a Babeş - Bolyai Tudományegyetem kihelyezett tagozata képviseli a városban. A város lakossága mintegy 131.000 fő. A lakosság összetételét tekintve a többségi románság mellett több nemzeti kisebbség él a városban, legnagyobb számban a magyarok, a magyarság számát mutatja a 1. sz. táblázat.

1. sz. Táblázat

A magyar lakosság száma Szatmárnémetiben.

Város neve	Összlakosság	Magyarok száma	Magyarok aránya
Szatmárnémeti	131.987	54.013	40,92%

Forrás: www.web.adatbank.transindex.ro (szerkesztett)

Szatmárnémeti felsőoktatása

A városban számos magánalapítású román nyelvű felsőoktatási intézmény nyitotta meg kapuit a „forradalmat”³ követő években, a magyar nyelvű felsőfokú képzés a Babeş -Bolyai Tudományegyetem kihelyezett tagozatán működik. (Hollósi 2008) A magyar nyelvű felsőfokú képzés helyzete a rendszerváltást követően sem oldódott meg egy csapásra, hiszen a mintegy tizenöt éve tartó küzdelem, ami a magyar egyetem⁴ visszaállítása körül bontakozott ki Romániában, mindig is a különböző érdekek kereszttüzében állt. A felsőoktatás egy olyan többszereplős játék, amelyben a szereplők érdekei szemben állnak egymással, illetve ütköznek egymással. Ezek a szereplők – az állam, az akadémia és az ún. piac – akik alakítják a felsőoktatást. (Mandel 2005) Érzelmi elemeket állított előtérbe az az érvelés, miszerint a múltban elszenvedett történelmi igazságtalanságok jóvátételeként biztosítsák az önálló állami magyar oktatási intézmények visszaállítását. A magyar nyelvű oktatási intézmények létrehozása nagyfokú többségi társadalmi ellenállásba ütközött. 1995-ben és 1996-ban a román lakosság 80%-a, míg 1997-ben 68,2%-a nem értett egyet azzal, hogy a magyar kisebbség saját önálló iskolákkal rendelkezzen. (Demény 2002) Az első lépés, amely lehetővé

³ Az 1989-ben zajlott román rendszerváltás elnevezése. (Kozma 2006)

⁴ Az 1959-ben a kommunisták által lezárt állami magyar (Bolyai) egyetemre vonatkozik.

tette a Szatmárnémetiben a főiskola megalapítását, egyértelműen a multikulturális egyetem fogalmának bevezetése volt, ami a román oktatási miniszter Andrei Marga⁵ nevéhez fűződik. 1997-ben a BBTE⁶ szenátusa elfogadta az egyetem multikulturális jellegére vonatkozó határozatot. Ez valójában nem más, mint a többség kulturális hatalmának a megerősítése és a magyar elkülönülés elfojtása. A multikulturalizmus tehát a kisebbségi nemzeti törekvések visszaszorításának politikáját jelenti. (Horváth 1997) Ezt követően egyezmény született a BBTE-en a magyar nyelvű oktatási vonal finanszírozásához szükséges szervezési és szakmai keret létrehozására, valamint a magyar oktatás bevezetésére több állami egyetemen.

A főiskola

A főiskola megalakulása alulról jövő kezdeményezésként indult el Szatmárnémetiben, a magyar kisebbség autonómia-törekvésének zászlaja alatt. Egy intézmény a közösségi önazonosság jelképe lehet, esetünkben is erről van szó. A térségben voltak már korábbi alapítású felekezeti felsőfokú intézmények (pl. Nagyváradon a Partiumi Keresztény Egyetem) – de ilyen formában, hogy az állami egyetem kihelyezett tagozatot hozzon létre, ahol magyar nyelvű oktatás is folyik – Szatmárnémeti az elsők közt van. Ennek a törtéetésnek nagyon nagy a jelentősége a Partiumban élő magyar kisebbség szempontjából, hiszen egy felsőfokú intézmény, ahol magyar nyelven folyik a képzés, nemcsak a magyar kultúra ápolását, a magyar nyelv terjesztését, megőrzését segíti elő, de nagyban hozzájárul a nemzeti identitás megőrzéséhez is. A főiskola egyedülálló jellege abban mutatkozik meg, hogy a városban az egyetlen magyar nyelven is oktató intézmény, amely állami finanszírozású felsőoktatási intézmény. Az intézmény a Babeş - Bolyai Tudományegyetem Szatmárnémetibe kihelyezett tagozata, amely két különálló karral rendelkezik:

1. A Babeş - Bolyai Tudományegyetem Politológia Kara kihelyezett tagozataként 1998-ban létesült a Helyi Közigazgatási Főiskola. A főiskolán, három nyelven tanulhatnak a hallgatók- románul, magyarul és németül, a képzés időtartama 3 év. A 2005/06-os tanévben a kihelyezett tagozatot akkreditálták, a bolognai folyamat keretében indult évfolyam hallgatói már egyetemi diplomát kapnak.
2. A Babeş - Bolyai Tudományegyetem Pszichológia és Neveléstudományok Kara kihelyezett tagozataként 1999/2000-es tanévben kezdte meg működését a Tanítóképző

⁵ Aki korábban a Babeş-Bolyai Tudományegyetem rektora volt.

⁶ Babeş - Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár.

Kar. A főiskola 3 éves képzéssel indult, a hallgatók az első két évben, tanító - intenzív angol nyelv szakosítást, a 2002/2003-as tanévben végzetek, tanító - óvónő- intenzív angol szakosítást, míg a 2003/04-es tanévtől csak tanítói oklevelet kaptak. A főiskolát 2005-ben akkreditálták, ettől kezdve megszűnt a főiskolai képzés, a bolognai rendszerű oktatás keretében bevezették a háromlépcsős egyetemi rendszert⁷. A 2005/06-os tanévtől a hallgatók, az elemi és óvodai oktatás tanára szakképesítést (egyetemi oklevelet) kapják. (Bura 2006)

Kik kezdeményezték ennek az intézménynek az alapítását, mi motiválta őket ebben? – tehetjük fel a kérdést. Arra voltam kíváncsi⁸, hogy az alapításban résztvevők hogyan látták, éltek meg ezt az eseményt. Érdekesnek találtam azt, hogy valójában egy történetről van szó (a főiskola megalakulásáról), de ezt a történet szereplői számos nézőpontból, néha teljesen másként mesélték el, természetesen mindenki a saját történetét mondta el – de pontosan ez volt a célom. Tehát a főiskola megalakulásának története nem egy merev, konkrét esemény volt, hanem egy olyan, ami kicsit másképpen is lehetett, történhetett attól függően, hogy ki mesélte el. Érdekes volt az interjú alanyok felkutatása közben, hogy bárkit kérdeztem az alapításban kiemelkedő személyekről, mindenki ugyanahhoz az illetőhöz küldött, tehát számomra már a kutatás elején eldőlni látszott, hogy ki volt az ún. vezéregyéniség⁹ a főiskola megalapítása terén. Ez a felvetésem a későbbiekben be is igazolódott. A rendszerváltást követően felvetődött annak a lehetősége, hogy itt Szatmárnémetiben egy felsőfokú intézmény kapjon helyet, a Kolozsvári Babeş - Bolyai Tudományegyetem (BBTE) kihelyezett tagozataként. Az egyetem rektora¹⁰ szerette volna, ha a kolozsvári BBTE multinacionálissá lesz, ezért szorgalmazta az erdélyi városokba történő kihelyezett tagozatok létrehozását. Amikor erről tudomást szereztek a „változások hordozói”¹¹, akkor néhányan a város akkori polgármesterével (őrá csak azért volt szükség, mert román nemzetisége előnyt jelentett nekik) elutaztak Kolozsvárra és a rektorral tárgyaltak az alapításról. Abban állapodtak meg, hogy három nyelven (román, magyar, német) induljon be a képzés a Szatmárnémetibe kihelyezett tagozaton. Ez egyfajta kuriózumnak számított, kiemelve a kisebbségek nyelvének támogatását, ápolását. Ez a háromnyelvű képzés valójában csak kettő, mert a német nyelvű

⁷ Alapképzés (3 év)- mesterképzés (2 év) – doktorátus (3 év).

⁸ 2005-ben egy tíz interjúra épülő kutatást végeztem a főiskola megalakulásának körülményeiről.

⁹ Kozma (2005) megfogalmazása, azokra a személyekre, akik egy-egy intézmény alapításában főszerepet játszanak.

¹⁰ Andrei Marga

¹¹ Azok a személyek, akik új intézmények (elsősorban kisebbségi intézmények) alapítását kezdeményezik, fenntartásáról gondoskodnak. (Kozma 2004)

képzésre hiába vették fel a meghirdetett létszámot, ez csak papíron létezik, ugyanis nem volt senki (se diák, se tanár), aki tudott volna németül. Sőt, német nyelvet még csak nem is tanítottak, helyette inkább az angolt szorgalmazták. A Tanítóképző Kar megalapításáról kezdetben megpróbálták az alapítókat lebeszélni, aminek az volt az oka, hogy Tőkés László¹² Nagyváradra akarta vinni ezt a kihelyezett tagozatot, de ez nem sikerült neki. Ezt követően tovább erőltették a Szatmárnémeti alapítást, így végül is, öt másik erdélyi város mellett ide is telepítettek egy kihelyezett tagozatot. Azért volt szükség ezekre a hároméves időtartalmú képzésekre, mert átalakult a tanítóképzés rendje, a korábbi középfokú képzés helyett felsőfokú képzést írtak elő. (Tanügyi Törvény)¹³ A helyi magyar értelmiség úgy gondolta, hogy ha lesz főiskola, legyen magyar nyelvű képzés is. 1999. őszén létrejött a jóváhagyás a Tanítóképző Kar alapításának ügyében, melynek értelmében a kar BBTE Pszichológia Lélektan és Pedagógia Tudomány karához tartozik, s a Szatmárnémetiben kihelyezett tagozaton, 1999 őszén indult be az oktatás, három nyelven, tanító-angol szakon. A főiskola épülete a város központjában található, egy volt kaszárnya épületében, ami az induláskor nem volt olyan állapotban, hogy ott elindulhasson az oktatás. Ezért az első évben a Kölcsey Ferenc Főgimnázium adott otthont a Tanítóképzőnek, a gimnázium pincéjében alakítottak ki megfelelő helyiségeket. Ezt követően a „vezéregyéniségként” említett professzor urat felkérték a Tanítóképző aligazgatói posztjának betöltésére, amit 2004. tavaszáig látott el, majd idős korára hivatkozva többször is szerette volna átadni az aligazgatóságot, de nem volt, aki vállalta volna (fizetés nem járt érte!). A főiskolát a körülményekhez képest sikerült jól megszervezni, könyvtárat kialakítani, megfelelő tanárokat szerződtetni. Ez azért jelentős, mert az induláskor a tanárok névsorát a vezetés megkérdezése nélkül leküldték az egyetemről, nem volt beleszólásuk. A rákövetkező három évben megfelelő tanári gárda jött össze, a legtöbb oktatónak meg volt az 1. fokú vizsgája (itt Romániában ez a legmagasabb szint). A határmenti együttműködéseknek köszönhetően sikerült jó kapcsolatokat kialakítani több magyar város hasonló profilú intézményével is. Ezeknek a kapcsolatoknak köszönhetően sok segítséget, támogatást kapott a főiskola, mind anyagi, mind erkölcsi tekintetben. A főiskola tanterve szinte évről évre változott, mindig más és más képesítést adott az intézmény, mintegy kísérletezve a megfelelő oktatással, ami 2004 tavaszára véglegessé vált. Gyakorlatilag a tanító, óvónő képesítést variálták, első évben kiegészülve az angol nyelvoktató képesítéssel. 2005. őszétől (a bolognai rendszer alapján) a Pszichológia - Pedagógiai Kar kihelyezett egyetemi tagozataként működik, annak a tanterve alapján. Visszakanyarodva a főiskolának

¹² Nagyvárad püspök.

¹³ 1995-ös Tanügyi Törvény.

helyet adó épülethez, egy év után sikerült annyira rendbe hozni, hogy a Kölcsey Főgimnáziumból átköltözhetett az intézmény ebbe az egykori kaszárnya épületébe, ahol ma is működik. Tehát 2000. őszétől a Tanítóképző és a Közigazgatási Kar is ugyanabban az épületben kap helyet, közös titkársággal. Az intézmény vezetése és a város vezetése között folynak a tárgyalások az épület felújításáról, mivel az épület a város tulajdonában van. A főiskola csak használatra kapta meg az épületet, ezért a BBTE nem szívesen költ a felújítására, ez csak akkor lenne érdeke, ha egy 40-50 évre szóló bérbeadás történne a város részéről a főiskola javára. Ugyanakkor a város, a megye érdeke is az, hogy fennmaradjon a főiskola, mert itt zajlik az óvónők, tanítónők kötelező továbbképzése és az ún. versenyvizsgákat¹⁴ is itt bonyolítják le. Szatmár és Máramaros megyét ez az intézmény látja el tanító munkaerővel, tehát fontos, hogy fennmaradjon a főiskola. A főiskolán a nappali képzés mellett ún. távoktatás is működik, a tanügyben már dolgozók számára. Ez a képzés költségtérítéses, amelynek összege a BBTE - re folyik be, onnan kellene a 40%-át visszautalni a képzést lebonyolító Szatmárnémetiben működő kihelyezett tagozatra, de ez nem valósul meg. Elmondták a főiskola tanárai, hogy a könyvtár számára is csak ígérik a könyveket, de még egyet sem kaptak az egyetemtől. A főiskola könyvtára ún. adomány könyvekből állt össze, a legértékesebb és legtöbb könyvet a Nyíregyházi Főiskola bocsátotta rendelkezésükre. Sőt pénzbeli támogatást is kaptak ettől a határon túli intézménytől. Ennek köszönhetően nagyon szép könyvállomány állt össze. A több ezer kötetet nehéz volt áthozni a határon, ezért dobozokba rakták és a határmenti falvakban ismerősöknél hagyták, majd részletekben, közigazgatási autóval hozták át a határon. Gyakorlatilag tehát BBTE csak papíron támogatja a kihelyezett tagozatát, valójában nem sok segítséget nyújt számára.

Következtetések

Megállapíthatjuk, hogy az oktatási reform nem minden esetben veszi figyelembe a kisebbségi oktatás helyzetét és szükségleteit, a kisebbségek nem rendelkezhetnek állami finanszírozású, a kisebbségek nyelvén oktató önálló intézményekkel, mert ez által előnyös helyzetbe kerülnének a többséggel szemben. Romániában egyetemi oktatás – csekély kivétellel – román nyelven folyik, ezért a magyar iskolákból továbbtanulók is csak román szakokon tanulhatnak. Ez igen sokat árt a kisebbségi oktatási rendszernek! A rendszerváltást (1989) követően nyílt arra lehetőség, hogy elsősorban egyházi alapítású magánintézmények

¹⁴ Romániában ezáltal lehet tanári állást elnyerni.

alakuljanak, mintegy céljuknak tekintve a magyar nyelven való oktatást. Ez volt éveken keresztül az egyetlen járható út, ha magyar nyelvű felsőoktatást kívántak létrehozni. Számos ilyen egyházi alapítású intézmény nyitotta meg kapuit Románia szerte, mint pl. Nagyváradon a Partiumi Keresztény Egyetem, Kolozsvár központtal a Sapientia Egyetem, Gyulafehérváron a Római Katolikus Hittudományi Főiskola. Az egyházi alapításnak természetesen megvan a hátránya és az előnye is egyaránt. Tudnunk kell, hogy ezek az intézmények egyáltalán nem kapnak állami támogatást, kizárólag a tandíjából és civil szervezetek támogatásából tartják fenn magukat. Kisebbségi oktatási rendszert szinte csak a római katolikus egyház tud létrehozni, de állami támogatás nélkül hosszú távon ő sem tudja fenntartani. Előnye az egyházi alapításnak, hogy kormányrendelet biztosítja az egyházak azon jogát, hogy oktatási intézményeket hozzanak létre és működtessenek. De említést érdemel az a rendelkezés is, hogy ezekben a magán alapítású intézményben, kötelező legalább egy román nyelvű szak indítása is, függetlenül attól, hogy ezek a képzések kisebbségi közösségi ráfordítással, állami támogatás nélkül működnek. Tehát a román kisebbség- és oktatáspolitikai nem fogadja el a kisebbségek önrendelkezési és iskolaalapítási jogát, még az említett magánoktatás keretei között sem. Ezen nehézségek oda vezettek, hogy a magyar nyelvű oktatás sajátos túlélési stratégiák segítségével valósult meg. Ilyenek a félhivatalos lehetőségek, a törvényhézagok kihasználása, a kevés reménnyel kecsegtető helyzetek felvállalása, a gyakori változásokhoz való rugalmas alkalmazkodás. Ezen tények tükrében jelentős a romániai magyarság szempontjából a Szatmárnémetiben működő BBTE kihelyezett tagozata, ahol megvalósul a magyar nyelven való oktatás. Ez az első intézmény, ami nem egyházi alapítású, hanem állami és ennek keretén belül valósul meg a kisebbségi nyelven való oktatás. Visszagondolva a főiskola alapításának körülményeire teljes mértékben megvalósultak az ún. felzárkózási stratégiák.¹⁵ Egyrészt az 1995-ös Tanügyi törvény előírta a tanítóképzés felsőfokúvá tételét, ezt azonnal kihasználták, aztán tudjuk, hogy eredetileg Nagyváradra akarták telepíteni ezt a képzés, miután ez valamilyen oknál fogva nem valósult meg, újra „erőltetni” kezdték a helyi ún. „vezéregyéniségek”, hogy igenis kell ide Szatmárra a főiskola, ha indul román nyelvű képzés, akkor legyen magyar nyelvű is – mondták. Emlékezzünk vissza az alapítás történetére, hogy az akkor élenjárók csak azért vitték magukkal a város polgármesterét, mert az román nemzetiségű volt és ebből előnyt tudtak kovácsolni. Félhivatalos megoldások? Volt bőven, ha csak a Nyíregyházi Tanárképző által adományozott több ezer kötet áthozatalát nézzük, ládákban közigazgatási autóval. Magát az alapítást szinte teljes mértékben a

¹⁵ Ezekben az együttműködésben résztvevők helyre akarják állítani az egykori helyi-regionális társadalmakat, s ehhez szimbolikus politizálásba kezdenek. (Kozma 2005)

bizonytalanság lengte körül, hiszen vegyük pl. a lepusztult kaszárnya épületét, amelynek felújítása még mindig nem kezdődött el, de legalább már van rá ígéret. A képzés az első évben a már említett Kölcsey Gimnázium pincéjében zajlott, a határon „átcsempésztett” könyvek jelentették a főiskola könyvtárát, és a Tanulmányi aligazgató se kapott a munkájáért fizetést. Ilyen körülmények mellett kik és miért ragaszkodtak mégis a főiskola alapításához? – kérdezhetjük. Nos a válasz szinte kézenfekvő. A romániai magyarság, a Romániában élő magyar kisebbség az, akinek fontos, akinek presztízs értékű volt ennek az intézménynek a létrejötte, a működése. A magyar kisebbségen belül természetesen azok vettek szervesen részt az alapításban, akik eleve kötődnek az oktatáshoz, akik már korábban is más színtereken, más körülmények között, de képviselték a magyarságot a román többséggel szemben. Ezeket az embereket nevezi Kozma (2005) vezéregyéniségeknek, akik mindig, minden hasonló intézmény létrehozásánál jelen vannak, személyük meghatározható. Fontos kérdés, hogy maga a magyar nyelvű képzés, vagy a magyar nyelv hivatalos oktatási nyelvvé tétele a fontosabb a főiskola alapításának tükrében. Arra gondolok, hogy a főiskola alapítása elsősorban milyen igényt elégít ki, a magyar nyelvű felsőoktatás iránti igényt, vagy a fő cél a magyarság, mint kisebbség érvényesülése, a magyarság, a magyar nyelv, hivatalos elismertetése. Milyen szempontból fontos az itt élő magyaroknak ez az intézmény? Csupán csak abból az okból, hogy itt helyben van lehetőségük felsőfokú intézményben magyar nyelven tanulni, vagy ettől sokkal több jelentése van ennek az intézménynek, ún. szimbolikus jelentéssel bír. Szimbolizálja a város magyarságát, a magyarság helyét, szerepét a város életében, egyfajta önigazolás ez a magyar kisebbség számára. A város közel 40%-os magyarsága az ilyen „intézményeken”(mint pl. a főiskola) keresztül tudja kifejezni és érvényre juttatni kisebbségi kompetenciáját. Tehát maga a főiskola is nagyon fontos az itt élő magyarok szempontjából, hiszen a feldolgozott interjúk azt bizonyítják, hogy sok fiatal nem engedheti meg magának azt, hogy távolabbi városba menjen tanulni, így az, hogy helyben tanulhat felsőfokú intézményben, ráadásul magyar nyelven, nagyon fontos meghatározója lehet az életüknek. De ennek ellenére is úgy láttam, hogy maga az a tény, hogy Szatmárnémetiben újra van magyar nyelvű felsőoktatás, ez bír igazán nagy jelentőséggel. A főiskola működése túlmutat az eredeti funkcióján, nemcsak a helyi magyar fiataloknak nyújt tanulási lehetőséget, hanem a helyi magyarság egyik legfontosabb érdekérvényesítési terepe is. A főiskolának számos civil szervezettel van kapcsolata, közös programokat szerveznek, támogatják egymást, szervesen részt vesznek a város életében, a városban zajló eseményeken. Ezek az oktatáson túlmutató programok mind a magyar kisebbség önkifejezésének terei, tehát maga az intézmény nemcsak azt a funkciót látja el, amire létrejött és ez itt a lényeg,

hogy van egy legális intézmény, amely keretein belül számos kisebbségi törekvés megvalósulhat. Ebben rejlik a főiskola igazi jelentősége, ezekben az ún. rejtett funkciókban, amit az intézmény keretei engednek meg.

Hivatkozások

BURA LÁSZLÓ: Felsőfokú oktatás Szatmárnémetiben és vidékén – régen és ma. In JUHÁSZ ERIKA (szerk.): *Régió és oktatás*. Debrecen, 2006, Doktoranduszok Kiss Árpád Közhasznú Egyesülete. 247-251. p.

DEMÉNY GYÖNGYVÉR: Kisebbségek oktatási jogai és a magyar tannyelvű felsőfokú oktatás Romániában. *Magyar kisebbség*, VII. évf. (2002) 24. szám.

HOLLÓSI HAJNALKA: A kisebbségi (magyar) felsőoktatás helyzete Szatmárnémetiben. *Új pedagógiai Szemle*. LVIII. évf. (2008). 1. sz. 106-115. p.

HORVÁTH ANDOR: Tanulások, menetközben. *Magyar Kisebbség*, III. évf.(1997) 3-4. szám, 42-47. p.

KOZMA TAMÁS: *Kié az egyetem?* Budapest, 2004, Új Mandátum Könyvkiadó.

KOZMA TAMÁS: Kisebbségi oktatáskutatás. In uő: *Kisebbségi Oktatás Közép-Európában*. Budapest, 2005, Új Mandátum Könyvkiadó. 7-36. p.

KOZMA TAMÁS: Regionális átalakulás és térségi visszhang A „partiumi” felsőoktatás esete. In JUHÁSZ ERIKA (szerk.): *Régió és oktatás*. Debrecen, 2006, Doktoranduszok Kiss Árpád Közhasznú Egyesülete. 13-25. p.

KOZMA TAMÁS – RÉBAY MAGDOLNA: „Határközi kapcsolatok és intézményalapítás: egy összehasonlító egyetemkutatás eredményei”. *Debreceni Szemle*, 2004, 12. sz., 32-44. p.

KOZMA TAMÁS – RÉBAY MAGDOLNA: *Felsőoktatási Akkreditáció Közép – Európában*. Budapest, 2006, Felsőoktatási Kutatóintézet, Új Mandátum Könyvkiadó.

MANDEL KINGA: A konszenzusos felsőoktatáspolitikai esélye Romániában. In PUSZTAI GABRIELLA (szerk.): *Régió és oktatás Európai dimenzióban*. Doktoranduszok Kiss Árpád Közhasznú Egyesülete, Debrecen, 2005, 52-65. p.

SÜLI –ZAKAR ISTVÁN: Partium – A határokkal szétszabdalt régió. In Juhász Erika (szerk.): *Régió és oktatás*. Debrecen, 2006, Doktoranduszok Kiss Árpád Közhasznú Egyesülete. 25-43. p.

Szatmárnémeti. Letöltés helye: <http://church.lutheran.hu/reformatio/pkszatmarnemeti.htm>
2008.06.02.

TONK SÁNDOR: A magyar nyelvű felsőfokú oktatás Romániában. *Educatio*, 2002. 9. sz. 406-412. p.